

**Onderwerp: Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid waterschap Hollandse Delta 2026**

Ibabsnummer: 1907

**1.      Gevraagd besluit**

De verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid waterschap Hollandse Delta 2026 vast te stellen.

**2.      Probleemstelling - context**

Artikel 109a van de Waterschapswet luidt als volgt:

- 1 Het college van dijkgraaf en heemraden verricht periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. De Verenigde Vergadering kan bij verordening hierover regels stellen.
- 2 Het college van dijkgraaf en heemraden brengt schriftelijk verslag uit aan de Verenigde Vergadering van de resultaten van de onderzoeken.

In 2011 is door het toenmalige college van dijkgraaf en heemraden besloten dat de onderzoeksverplichting uit artikel 109a Waterschapswet voldoende werd ingevuld via de Rekenkamercommissie en de Verbijzonderde Interne Controle. Op basis van nieuwe inzichten en een toenemende behoefte aan eigen sturing op en inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur, heeft het college van dijkgraaf en heemraden op 26 mei 2026 besloten om dit besluit te herzien, en daarmee eigenstandig invulling te geven aan de onderzoeksverplichting ex art 109a Waterschapswet. Daarmee wordt op herziene wijze gevolg gegeven aan van wat met het eerste deel lid 1 van artikel 109a Waterschapswet wordt beoogd.

Dit voorstel voorziet erin dat ook gevolg wordt gegeven aan het tweede deel van lid 1; het hierover regels stellen door de Verenigde Vergadering, en aan lid 2; het door het college van dijkgraaf en heemraden aan de Verenigde Vergadering verslag uitbrengen van de onderzoeksresultaten.

**3.      Beoogd effect en argumenten**

Artikel 109a van de Waterschapswet verplicht het college van dijkgraaf en heemraden om periodiek onderzoek te verrichten naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur en de bevindingen hiervan schriftelijk aan de Verenigde Vergadering te rapporteren. De Verenigde Vergadering kan hiervoor bij verordening nadere regels stellen. Met deze wettelijke bepaling wordt beoogd het lerend vermogen van de organisatie te versterken en tegelijkertijd de kaderstellende en controlerende rol van de Verenigde Vergadering te ondersteunen.

De onderzoeken hebben betrekking op de doelmatigheid – het efficiënt inzetten van middelen – en de doeltreffendheid – de mate waarin beoogde doelen worden gerealiseerd – van het door het college gevoerde bestuur. Het gaat om afgebakende onderzoeken naar specifieke onderdelen of processen en nadrukkelijk niet om een integrale doorlichting van de gehele organisatie. De onderzoeken zijn primair bedoeld ter ondersteuning van het college van dijkgraaf en heemraden en onderscheiden zich daarmee van rekenkameronderzoeken, die vanuit een andere rol en verantwoordelijkheid plaatsvinden.

Bij de uitvoering ligt voor het college van dijkgraaf en heemraden de nadruk op leren en verbeteren. De onderzoeken zijn systeem- en toekomstgericht van aard: beoordeeld wordt of processen zodanig zijn ingericht dat een doelmatige en doeltreffende uitvoering aannemelijk is. Het accent ligt daarmee niet op het afleggen van verantwoording achteraf, maar op het versterken van de kwaliteit van sturing en uitvoering voor de toekomst.

De wet schrijft geen vaste frequentie voor het uitvoeren van deze onderzoeken. In de praktijk bij andere waterschappen wordt doorgaans gekozen voor één tot maximaal twee onderzoeken per jaar. Hiermee blijft de belasting voor de organisatie beheersbaar en kan tegelijkertijd structureel invulling worden gegeven aan de wettelijke verplichting.

De uitvoering van de onderzoeken is belegd bij de Concerncontroller. Het college treedt daarbij op als opdrachtgever en de Concerncontroller als opdrachtnemer. Deze positionering waarborgt een onafhankelijke en professionele uitvoering binnen de bestaande governance-structuur. Indien specifieke inhoudelijke expertise bij het stafteam Concerncontrol voor de uitvoering van het onderzoek ontbreekt, kan de Concerncontroller in overleg met het college van dijkgraaf en heemraden externe deskundigheid worden ingehuurd. Dit kan, afhankelijk van de aard en omvang van het onderzoek, leiden tot aanvullende budgettaire consequenties. Indien van toepassing wordt hiertoe een begrotingsvoorstel ingediend. Daarnaast heeft het college van dijkgraaf en heemraden besloten budget beschikbaar te stellen ten behoeve van scholing van de adviseurs van Concerncontrol, zodat zij beschikken over actuele kennis en vaardigheden om de onderzoeken op professionele wijze uit te voeren of te begeleiden.

Ten aanzien van de betrokkenheid van de Verenigde Vergadering gaat de voorkeur van het college van dijkgraaf en heemraden uit naar een werkwijze waarbij het college de Verenigde Vergadering actief informeert over de planning, voortgang en uitkomsten van de onderzoeken. Hiermee wordt recht gedaan aan de wettelijke informatieplicht en wordt de controlerende rol van de Verenigde Vergadering versterkt, terwijl de uitvoeringsverantwoordelijkheid helder bij het college blijft belegd.

#### **4. Kernboodschap**

Waterschap Hollandse Delta geeft volledig invulling aan de onderzoeksplicht die volgt uit artikel 109a Waterschapswet, waarbij het college van dijkgraaf en heemraden eigenstandig periodiek onderzoek doet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur en zorgdraagt voor een actieve informatievoorziening hierover, volgens de regels die de Verenigde Vergadering daarover stelt.

#### **5. Regelgeving en beleid**

Met dit voorstel wordt gevolg gegeven aan de onderzoeksverplichting ex art 109a van de Waterschapswet. Dit wetsartikel luidt als volgt:

1. Het college van dijkgraaf en heemraden verricht periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. De Verenigde Vergadering kan bij verordening hierover regels stellen.
2. Het college van dijkgraaf en heemraden brengt schriftelijk verslag uit aan de Verenigde Vergadering van de resultaten van de onderzoeken.

Tevens wordt gevolg gegeven aan artikel 103 van de Waterschapswet. Dit wetsartikel luidt als volgt:

1. Het college van dijkgraaf en heemraden legt aan de Verenigde Vergadering over ieder begrotingsjaar verantwoording af over het gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag.
2. Daarbij voegt het college van dijkgraaf en heemraden de verslagen van de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid als bedoeld in artikel 109a, tweede lid.
3. Deze stukken liggen, zodra zij aan de Verenigde Vergadering zijn overgelegd, voor iedereen ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging wordt openbaar kennis gegeven. De Verenigde Vergadering behandelt de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na die openbare kennisgeving.

#### **6. Historie – eerdere besluitvorming**

In 2011 heeft het toenmalige college van dijkgraaf en heemraden besloten dat met het georganiseerd hebben van de Rekenkamercommissie en de Verbijzonderde Interne Controle, is voldaan aan de verplichting die volgt uit artikel 109a van de Waterschapswet; het door het college van dijkgraaf en heemraden periodiek onderzoeken van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door haar gevoerde bestuur.

Op 26 mei 2026 heeft het college van dijkgraaf en heemraden besloten het bovengenoemde, eerder genomen besluit in te trekken en eigenstandig uitvoering te geven aan de onderzoeksverplichting ex. artikel 109a Waterschapswet.

## **7. Financiën**

Indien specifieke inhoudelijke expertise bij het stafteam Concerncontrol voor de uitvoering van het onderzoek ontbreekt, kan de Concerncontroller in overleg met het college van dijkgraaf en heemraden externe deskundigheid inhuren. Dit kan, afhankelijk van de aard en omvang van het onderzoek, leiden tot aanvullende budgettaire consequenties. Indien van toepassing wordt hiertoe een begrotingsvoorstel ingediend. Daarnaast heeft het college van dijkgraaf en heemraden besloten budget beschikbaar te stellen ten behoeve van scholing van de adviseurs van Concerncontrol, zodat zij beschikken over actuele kennis en vaardigheden om de onderzoeken op professionele wijze uit te voeren of te begeleiden.

## **8. Duurzaamheid**

Niet van toepassing.

## **9. Alternatieven**

Niet van toepassing.

## **10. Organisatorische en personele consequenties / OR**

Artikel 2 lid 1 van het Statuut van de Concerncontroller 2022 voorziet er in dat deze taak bij de Concerncontroller is belegd. De personele consequenties betreffen vooral het met de momenteel beschikbare capaciteit van het stafteam Concerncontrol, en het op peil brengen van de professionele vaardigheden van het team, daadwerkelijk aan deze taak te kunnen gevolg geven.

Bij de uitvoering van de onderzoeken zal al naar gelang het onderwerp medewerking van diverse medewerkers van het waterschap worden verlangd, zo ook bij de opvolging van de aanbevelingen die uit de onderzoeken volgen. Want hoewel met de onderzoeken wordt beoogd de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college van dijkgraaf en heemraden gevoerde bestuur te verhogen, is het waarschijnlijk dat dit een investering van de ambtelijke organisatie vereist.

## **11. Risico- en beheersmaatregelen**

Het ontbreken van professionele (audit) vaardigheden van de business controllers wordt beschouwd als risico. Om dit te beheersen heeft het college van dijkgraaf en heemraden besloten hen een auditopleiding te laten volgen.

Mogelijk onvoldoende kennis over de onderzoeksonderwerpen zal ertoe leiden dat de onderzoeken meer inspanning vragen, en tegelijkertijd minder van toegevoegde waarde zullen zijn. Om dit te beheersen wordt voorgesteld om de inschatting hierop onderdeel te laten zijn van een onderzoeksplan, en daarbij aan te geven dat de voorkeur al dan niet uitgaat naar het uitvoeren van het onderzoek onder regie van de Concerncontroller als namens het college van dijkgraaf en heemraden gedelegeerd opdrachtgever door een andere onderzoek partij, inclusief het daartoe beschikbaar stellen van financiële middelen.

## **12. Communicatie (in- en extern)**

De Verordening wordt na vaststelling op de wettelijk voorgeschreven wijze bekendgemaakt en treedt daarna in werking.

### **13. Vervolgprocedure**

Deze verordening heeft slechts interne werking voor het waterschap. Op grond van artikel 3 lid 4 b van de Inspraak en Participatieverordening vindt daarom geen inspraak plaats.

### **14. Bevoegd orgaan**

Conform artikel 109a lid 1 van de Waterschapswet kan de Verenigde Vergadering bij verordening regels stellen ten aanzien van de onderzoeken die het college van dijkgraaf en heemraden volgens datzelfde wetsartikel periodiek uitvoert naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur.

### **15. Toelichting / kanttekeningen**

Niet van toepassing.

### **16. Bijlagen**

1. De verordening 'onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid waterschap Hollandse Delta 2026', inclusief een toelichting daarop.

Vergaderdatum: 7 oktober 2026  
Agendapunt:  
Ibabsnummer: 1907

## **BESLUIT VERENIGDE VERGADERING**

### **ONDERWERP Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Waterschap Hollandse Delta 2026**

#### **DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,**

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta van 7-7-2026;

gehoord het advies van de Commissie Middelen, bestuurlijke zaken en handhaving (MBH) van 23-9-2026;

overwegende dat:

- Het college van dijkgraaf en heemraden eigenstandig gevolg geeft aan de onderzoeksplicht ex art.109a Waterschapswet, en de Verenigde vergadering actief zal informeren over de bevindingen en aanbevelingen die daaruit volgen.

gelet op:

- artikel 84 Waterschapswet;
- artikel 103 Waterschapswet;
- artikel 109a Waterschapswet.

#### **BESLUIT:**

De verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Waterschap Hollandse Delta 2026 vast te stellen.

Ridderkerk, 7 oktober 2026

De Verenigde Vergadering voornoemd,  
secretaris-directeur, dijkgraaf,

V. Bergsma

J.F. Bonjer